

REPUBLIKA HRVATSKA

VARAŽDINSKA ŽUPANIJA

GRAD VARAŽDINSKE TOPLICE

GRADONAČELNICA

KLASA: 351-01/20-01/1

URBROJ: 2186/026-03-20-2

Varaždinske Toplice, 27. ožujka 2020.

Na temelju odredbe članka 36. stavka 9. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ broj 94/13., 73/17., 14/19., 98/19.) i članka 48. Statuta Grada Varaždinskih Toplica („Službeni vjesnik Varaždinske županije“, broj: 7/13., 26/13., 36/13., 4/18., 42/18., 46/19. i 12/20.), gradonačelnica Grada Varaždinskih Toplica podnosi sljedeće

IZVJEŠĆE

o lokacijama i količinama odbačenog otpada, troškovima uklanjanja odbačenog otpada te provedbi mjera za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i uklanjanje otpada odbačenog u okoliš na području Grada Varaždinskih Toplica u 2019. godini

I. UVOD

Temeljem članka 36. stavka 9. Zakona o održivom gospodarenju otpadom („Narodne novine“ broj: 94/13. 73/17., 14/19., 98/19. u nastavku skraćeno: ZOGO), izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave dužno je izvješće o lokacijama i količinama odbačenog otpada, troškovima uklanjanja odbačenog otpada i provedbi mjera za sprječavanje nepropisnog odbacivanja i uklanjanje otpada odbačenog u okoliš, podnijeti predstavničkom tijelu te jedinice do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu.

II. LOKACIJE I KOLIČINE ODBAČENOG OTPADA

Na području Grada Varaždinskih Toplica, na temelju redovitog nadzora komunalne službe, utvrđeno je desetak divijih odlagališta otpada. Radi se o sljedećim, opisano određenim lokacijama:

1. Črnile: odlagalište otpada na isušenom rukavcu rijeke Bednje. Rukavac Bednje je kroz višegodišnji period zatrpavan svim vrstama otpada, a prema procjeni, ovdje se nalazi svakako više od 100 m³ otpada. Odlagalište se stalno povećava.
2. Drenovec: potok Drenovec zatrpava se najčešće građevinskim, glomaznim i komunalnim otpadom. Procjenjuje se u količini od oko 50 m³. Odlagalište se povećava, naročito odlaganjem građevinskog otpada. Prema inicijativi Grada Varaždinskih Toplica, potok se nalazi u postupku projektiranja njegova proširenja i uređenja. Projekt je pokrenut zbog potrebe promjene sadašnjeg stanja koje se očituje u onečišćenom potoku koji protječe kroz samo naselje. Uređenjem potoka, sanirat će se i samo odlagalište.
3. Leskovec Toplički: u rukavcu rijeke Bednje prethodnih je godina evidentirana manja količina komunalnog otpada, do 10 m³. To je odlagalište u 2019. očišćeno akcijama

Mjesnog odbora Leskovec Toplički, a po sanaciji od strane Hrvatskih voda, rukavac Bednje je revitaliziran. Danas su tamo prisutne manje količine otpada koji je očito odbačen naknadno, nakon sanacije.

4. Leskovec Toplički: U predjelu nazvanom „Šutina“ evidentirano je novo odlagalište s količinom otpada većom od 200 m³ odbačenog pretežito građevinskog te glomaznog otpada.
5. Poljana Donja: nekoliko dugogodišnjih odlagališta svih vrsta otpada odbačenih u rukavce rijeke Bednje te u samu rijeku Bednju. Količina otpada procjenjuje se na više od 100 m³ otpada. Deponija se šiti, a količina odbačenog otpada u posljednjih dvije godine se povećava.
6. Grešćevina - Tuhovec (Stari vrh): radi se o dugogodišnjoj lokaciji koja se nalazi uz nerazvrstanu cestu kroz šumu s više od 50 m³ većinom građevinskog i glomaznog otpada. Odlagalište se povećava.
7. Jalševac: uz nerazvrstanu cestu „Korović“ nalazi se deponija građevinskog, glomaznog i komunalnog otpada, u količini do najmanje 50 m³. Odlagalište se ne povećava.
8. Retkovec: uz prometnicu se nalazilo odlagalište otpada sa 20-30 m³ glomaznog i komunalnog otpada. U proteklih godinu dana, akcijama Mjesnog odbora Grešćevina, ovo je odlagalište očišćeno i otpada više nema.
9. Tuhovec: utvrđene dvije deponije otpada, pri čemu se jedna deponija, na rukavcu Bednje količinski povećava unatrag posljednjih godinu dana, dok se druga – u Topolovcu, smanjuje. Ukupna količina otpada na oba odlagališta prelazi 300 m³ građevinskog, glomaznog i komunalnog otpada.
10. Čurilovec – Pišćanovec: na rukavcu rijeke Bednje te u koritu rijeke, nalazi se odlagalište sa svim vrstama otpada, količine oko 100 m³, ponajviše građevinskog i glomaznog otpada. Odlagalište se povećava.
11. Varaždinske Toplice: evidentirane su 3 veće deponije građevinskog i glomaznog otpada s količinama većima od 100 m³ po deponiji. Deponija na lokaciji Prašnice ne bilježi veće povećanje, zamijećeno je povremeno odlaganje građevinskog otpada. Druga lokacija je nekadašnje gradsko odlagalište Glogovščak koje se više ne koristi, no gdje je zamijećeno odlaganje građevinskog otpada. Na ulazu u Varaždinske Toplice, od strane Vrtlinovca uočena je lokacija koja više nije u upotrebi jer je ograđena.
12. Vrtlinovec: uz prometnicu se nalazi deponija svih vrsta otpada u količini do 100 m³. U posljednjih godinu dana vidljivo je manje povećanje zbog novoodloženih količina otpada.
13. Gornja Poljana: Nekadašnje dugogodišnje divlje odlagalište otpada u rukavcu Bednje je sanirano od strane Hrvatskih voda prilikom posljednje regulacije korita Bednje. Međutim vidljivi su novi tragovi odlaganja građevinskog otpada (količina cca 20 m³.)

Manje lokacije nepropisnog odbacivanja otpada evidentirane uz prometnice Škarnik – Lovrentovec, Črnile – Petkovec, Vrtlinovec - Jalžabet, Grešćevina – Jalžabet, a na kojima se primjećuje porast odbačenog otpada s dolaskom proljeća i povećanim korištenjem vikend kuća i kuća za odmor na čitavom području Grada. Na predmetnim lokacijama, utvrđene su količine otpada, ukupno veće od 500 m³.

Primjetno je kako se, u usporedbi s prethodnom godinom, smanjuje količina odbačenog glomaznog otpada, no povećava se količina odbačenog građevinskog otpada te je, unatoč obveznom uključivanju svih građana (uključivo i posjednika kuća za odmor u kojima se tek

povremeno boravi), u sustav vrlo dostupnog i organiziranog prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada, primjetan daljnji trend odbacivanja komunalnog otpada u prirodu.

III. TROŠKOVI UKLANJANJA ODBAČENOG OTPADA

U 2019. godini, u svrhu uklanjanja odbačenog otpada, izvršen je trošak u visini od 15.949,44 kn, i to prije svega aktivnostima tzv. Zelene čistke koja je provedena u dva navrata – na proljeće i na jesen. Grad Varaždinske Toplice snosi trošak redovitog mjesečnog čišćenja i zbrinjavanja otpada s javnih površina te malčiranja i održavanja javnih zelenih površina, a na koju je djelatnost, u prethodnoj godini, utrošen iznos od **1.137.630,40** kuna.

IV. PROVEDBA MJERA ZA UKLANJANJE ODBAČENOG OTPADA TE SPRJEČAVANJE NEPROPISNOG ODBACIVANJA OTPADA U OKOLIŠ

U svrhu uklanjanja nepropisnog odbačenog otpada u okoliš, financijski i materijalno su poduprte akcije uklanjanja odbačenog otpada (tzv. Zelene čistke), inicirane od strane pojedinih udruga s područja Grada, a koje su izvedene u dva navrata, na proljeće i jesen 2019. godine.

Ujedno, vršeni su stalni nadzori po podnijetim prijavama te je vršena stalna komunikacija s inspektorima zaštite okoliša.

Posebice se napominje kako je u izvještajnoj godini započet projekt Izgradnje sustava sanitarne odvodnje aglomeracije Varaždinske Toplice koji je rezultirao u prvom mahu, primjetnim povećanjem količina nepropisno odloženog građevinskog otpada. U komunikaciji s voditeljima i izvoditeljima radova, utvrđeno je da predmetni građevinski otpad, u najvećem broju slučajeva, ne potječe iz radova aglomeracije već od drugih izvođača – obrtnika i poslovnih subjekata te građana koji obavljaju građevinske radove na području Grada, a koji su, kao odlagalište iskoristili mjesta na kojima su izvođači aglomeracije (dopušteno!!) odlagali zemljani materijal nastao iskopima na mjestima izvedenih radova. Posebno se napominje kako zemljani materijal ne predstavlja građevinski otpad te je takav materijal, radi obnove zemljišta, kontroliranog nasipavanja depresija i sl. dopušteno odlagati u okoliš, uz prethodnu suglasnost vlasnika nekretnina na kojoj se nasipavanje vrši. Odlaganje zemljanog materijala pomiješanog s građevinskim otpadom nije dopušteno te je, u nekoliko situacija kada je zamijećeno i odlaganje građevinskog materijala, reagirano tako da je otpad odvojen i propisno zbrinut.

Važno je istaknuto kako kod samog pronalaženja i otkrivanja počinitelja nepropisnog odbacivanja otpada, osnovni problem predstavlja dokazivanje u ispitnom postupku iz razloga što, u najvećem broju slučajeva, ne postoje jasni dokazi koji bi, izvan svake sumnje, uputili na krivnju konkretnog počinitelja. Sukladno navedenom, u nedostatku materijalnih dokaza (npr. svjedoci) ili priznanja počinitelja, dokazni je postupak vrlo teško provesti. Praksa prekršajnih i općinskih sudova ukazuje na potrebu nedvojbenog utvrđivanja počinitelja odbacivanja otpada, i to izvan svake dvojbe, pri čemu se akceptira personalni dokaz (svjedok odbacivanja), a audiovizualni dokaz samo ukoliko je snimljen uz dopuštenje počinitelja (?!). Stoga, najčešći materijalni dokazi koji upućuju na počinitelja, a kao što su odbačene stare osobne iskaznice, kartice banaka, dokumenti s naznakom poslovnih subjekata ili imenima i prezimenima građana, ne predstavljaju dostatan dokaz jer uvijek postoji mogućnost da je taj

otpad i netko drugi odbacio. Uvažavajući takvu situaciju i postojeću sudsku praksu, preporuka inspektora zaštite okoliša jest stalna suradnja te komunikacija s osobama za koje postoji indicija da su izvršile odbacivanje uz pokušaj dogovora oko načina sanacije odlagališta.

Međutim, znatno veću problematiku predstavljaju „stalna“ divlja odlagališta u manjim lokalnim sredinama, a koja bilježe trend povećanja, i to na način da se potajno odbacuje komunalni, glomazni i građevinski otpad. U tom smislu, potrebno je posebnu pažnju usmjeriti na aktivnosti prevencije i edukacije građana o važnosti očuvanja okoliša, štetnosti nepropisnog odbacivanja otpada u okoliš, a naročito u rukavce i korita vodnih tokova te u šumska područja. Budući da je primjetno održanje trenda odbacivanja komunalnog otpada, a koje očito korespondira s uvođenjem zakonske obveze odvojenog prikupljanja i sortiranja pojedinih vrsta komunalnog otpada, to se neophodnom pokazuju i daljnje edukacije građana o prednostima sortiranja i recikliranja otpada. Pri tom je važno istaknuti kako svi građani s područja Grada Varaždinskih Toplica imaju mogućnost otpad zbrinuti na zakonit način, putem trgovačkog društva Čistoća d.o.o. kao ovlaštenog davatelja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog i biorazgradivog komunalnog otpada. Ujedno, isto trgovačko društvo će, nenaplatno, preuzeti krupni otpad dok se posebne vrste otpada i građevinski otpad mogu zbrinuti i na Reciklažnom dvorištu u Varaždinskim Toplicama koje je započelo s radom početkom siječnja 2020. godine. Kako je mogućnost zbrinjavanja svih vrsta otpada u kućanstvu vrlo dostupna svim građanima, to nema nikakve izlike niti opravdanja za odbacivanje otpada u okoliš. Jačanje svijesti građana o uređenom sustavu zbrinjavanja otpada, ekološkoj neprihvatljivosti odbacivanja otpada u okoliš i društvenoj osudi osoba koje odbace otpad u prirodu, predstavlja najkvalitetniji način dugoročne eliminacije divljih odlagališta.

Svijest građana važno je jačati na najnižoj razini te ohrabruje činjenica kako sve više građana prijavljuje nezakonita odbacivanja otpada kojima svjedoče. Zabrinjavajuće je, s aspekta društvene svijesti što do opetovanog odbacivanja dolazi na mjestima izvršene sanacije. Naime, troškovi sanacije svakog od odlagališta koje bi pokrenuo Grad Varaždinske Toplice, vrlo bi se brzo popeli na iznos od nekoliko stotina tisuća kuna. Stoga, vrlo je važno djelovati na sprječavanje nastanka tih odlagališta.

Postupanje s otpadom jest najjasniji pokazatelj civiliziranosti pojedinog društva i konkretno, pojedine lokalne zajednice. Stoga, vrlo je ohrabrujuće što se, svake proljetne i jesenje sezone, društveno odgovorne udruge građana i mjesni odbori uključuju u organizirane akcije skupljanja i zbrinjavanja nepropisno odbačenog otpada. Međutim, svijest građana potrebno je još više jačati odgovarajućim aktivnostima i edukacijama. U tu je svrhu, Grad Varaždinske Toplice u 2019. godini, zajedno s partnerima, provodio Projekt PROMO unutar kojeg su se poduzimale različite informativne, edukativne aktivnosti, podijeljen je promotivni materijal, održane su brojne radionice u školama i vrtićima, tribine s građanima, radio emisije tijekom kojih je istaknuta važnost, ali i pojašnjena tehnika odvajanja otpada te je ukazano na opasnosti od daljnjeg nepropisnog odbacivanja otpada u okoliš.

V. ZAKLJUČAK

Premda je normativni okvir vrlo jasan oko načina postupanja s raznim vrstama otpada, primjetni je stalni porast količine otpada koji se nepropisno odbacuje u okoliš. Obzirom da se u okolišu pronalazi odbačen ne samo građevinski ili glomazni otpad, već i svakodnevni

komunalni otpad koji nastaje kao produkt domaćinstva, izvjesno je da uvođenje sustava odvojenog prikupljanja otpada za sada nije u cijelosti polučilo svoj cilj.

Međutim, valja napomenuti kako je, u Varaždinskim Toplicama, tek u 2018. godini uveden predmetni sustav odvojenog prikupljanja miješanog komunalnog otpada od ostalih, reciklabilnih vrsta komunalnog otpada, kao i da je reciklažno dvorište započelo s radom u 2020. godini. Stoga, pravi podaci o uspješnosti sustava gospodarenja otpadom na području Varaždinskih Toplica utvrdit će se tek u ovoj 2020. godini.

Nadalje, vrlo je važno edukacijama i upoznavanjem javnosti o mogućnostima odvajanja otpada te važnosti odgovornog i učinkovitog gospodarenja otpadom, djelovati na svijest svakog pojedinog građana. Izgradnjom reciklažnog dvorišta neposredno se omogućilo vrlo jednostavno odlaganje građevinskog otpada i pojedinih vrsta komunalnog otpada, a koje nastaju u domaćinstvu, dok se prilagodbom na novi sustav skupljanja miješanog komunalnog i reciklabilnog otpada, racionalizirao sustav skupljanja otpada i omogućila uporaba tog otpada.

U 2020. godini nastavit će se i nadzor nad nepropisnim odbacivanjem otpada u okoliš te će se, bez ikakve ograde, u slučajevima gdje budu ispunjene sve pretpostavke i utvrđeni elementi odgovornosti počinitelja, provesti penalizacija propisanim kaznama. Nakon završetka projekta PROMO, u 2020. godini, nastavit će se s edukacijom građana o važnosti pravilnog odvajanja i zakonitog zbrinjavanja otpada.

Prema rezultatima ovog izvješća, u 2020. godini posebna će se pozornost posvetiti odlagateljima građevinskog otpada čija penalizacija nije u nadležnosti komunalne službe Grada već nadležnog inspektora zaštite otpada, i to naročito iz razloga što je i zbrinjavanje građevinskog otpada sistemski osigurano – za fizičke osobe, građane koji vrše samostalno manje popravke na kućama, omogućeno je odlaganje otpada na Reciklažnom dvorištu, dok su poslovni subjekti koji vrše građevinske radove, otpad nastao njihovim radovima, dužni zbrinuti kod ovlaštenih osoba kojih je nekoliko za područje Varaždinske županije. Posebno se napominje kako će se neprihvatljivom cijeni okolnost da izvođači radova trošak zbrinjavanja otpada uključuju u svoje troškovnike radova te ih naplaćuju svojim investitorima, a da bi potom otpad nepropisno odbacili u okoliš! U svakom od zamijećenih i prijavljenih slučajeva, aktivno će se uputiti prijave nadležnom inspektoratu.

Sukladno navedenome, u 2020. godini će se aktivno nastaviti provedba aktivnosti potrebnih za suzbijanje nepropisnog odbacivanja otpada te će, u tu svrhu, biti utrošena planirana proračunska sredstva.

GRADONAČELNICA
Dragica Ratković

